

Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Nurkka-Savotta 2019-2020

Helsinki

Toimintasuunnitelman rakenne

- Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen
- Työtämme ohjaavat arvot
- Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen ja siirtymisen käytännöt
- Oppimisympäristö
- Yksikön toimintakulttuurin kuvaus, toimintakauden keskeiset periaatteet ja kehittämiskohde
- Toimintavuoden yhteiset tavoitteet:
 - Sensitiivinen vuorovaikutus
 - Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työteon ympäristönä
- Laaja-alainen osaaminen
- Oppimisen alueet
- Yhteistyö ja viestintä
- Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen

Yksikön toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin 2018 sekä Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan 2019.

Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten varhaiskasvatusta toimipisteessä tai yksikössä pedagogisesti käytännössä toteutetaan. Toimintasuunnitelma on ytimekäs käytännön varhaiskasvatustoiminnan kuvaus.

Yksikön toimintasuunnitelma laaditaan toimintakaudelle ja siihen kirjataan toimintakauden varhaiskasvatuksen painopistealueet ja kehittämiskohteet.

Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä perheen kanssa Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

Ryhmäkohtainen toiminnan suunnittelu perustuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Vasu perusteisiin.

Työtämme ohjaavat yhteiset arvot

Helsingiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä [Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021](#)

Vasuperusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

- Suosittelemme 1-2 viikon tutustumista varhaiskasvatukseen yhdessä lapsen kanssa.
- Tutustumisjakso on hyvä aloittaa tutustumalla päiväkodin piha-alueeseen ulkoilun merkeissä.
- Myöhemmin perheet tutustuu kaikkiin arjen tilanteisiin (ruokailu, lepoaika jne.) ja toimintaan. Päiviä pidennetään sovitusti.
- Ennen tutustumisjaksoa tai sen aikana pidämme aloituskeskustelun. Aloituskeskustelussa käymme läpi tärkeimmät tiedot lapsesta, keskustelemme ryhmän toiminnasta ja arjen käytännöistä.
- Päivähoidon aloituksen päätöspäivästä lähtien lapsi voi jäädä päivähoidon ilman huoltajia. Päätöspäivästä lähtien ovat päivähoitomaksu ja vakuutukset voimassa.
- Lapsen oltaessa varhaiskasvatuksessa n.1-2 kuukautta, kokoonnumme keskustelemaan varhaiskasvatuksesta lapsen, huoltajien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisen näkökulmasta.

Oppimisympäristö

- Yhdessä lasten kanssa suunnittelemme oppimisympäristön, joka on lapsen näkökulmasta ihanteellinen: turvallinen, iloinen, houkutteleva, kannustava ja vuorovaikutuksellinen
- Toiminnan porrastaminen antaa aikaa ja tilaa monipuoliselle leikille ja toiminnalle niin sisällä kuin ulkonakin. Pidämme leikkiin/toimintaan tarvittavia välineitä esillä. Vaihdamme välineitä ryhmien välillä. Kameraa, tablettia ja Internetiä käytämme oppimisen tukena ja rikastuttamaan teemojen sisältöjä.
- Päiväkotimme läheisyydestä löytyy ulkoilumahdollisuuksia esim. Nurkan leikkipuisto, Omppupuisto, Kalkkikallio, ja luonnonsuojelualue Roosinmäki, jotka tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet tutustua luonnon moninaisuuteen. Läheltä löytyy myös kirjastopalvelut.
- Helsinki tarjoaa lapsille paljon monipuolista nähtävää ja koettavaa esim. ajankohta kulttuuritapahtumia.
- Hyödynnämme teemojen ja lasten mielenkiinnon mukaan koko kaupunkia oppimisympäristönä.

- Arviointi keväällä 2020:
 - Miten lapset ovat olleet mukana suunnittelemassa oppimisympäristöä? Mikä on ollut lasten ratkaisu?
 - Miten lapset ovat saaneet mahdollisuuden pitkäkestoiseen leikkiin sisällä/ulkona?
 - Miten on hyödynnetty koko kaupunkia oppimisympäristönä?

Yksikön toimintakulttuuri

- **Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo**
- **Tavoitteena yksikössämme on kannustava ilmapiiri. Kohtaamme lapset, perheet ja toisemme myötätunnolla. Jokainen lapsi on arvokas.**
- **Tuemme lapsen kasvua omaksi itsekseen. Meille on tärkeää elämysten ja kokemusten jakaminen yhdessä.**
- lapset osallistuvat leikkiympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen
- lasten tarpeet, kiinnostuksen kohteet, aloitteet, ideat ja toiveet huomioidaan toiminnassa
- huomioimme esim. hiljaiset-ja erikieliset lapset, etsimällä heille tapa ilmaista ajatuksiaan
- keskustelut lasten kanssa, lasten haastattelut ja lasten kokoukset
- Päivä-/viikko-ohjelma on joustava
- lapset saavat erilaisia luottamustehtäviä
- toteutamme monipuolista toimintaa ja leikkiä
- tuumaustauot: lapsen haastattelu
- Arviointi keväällä 2020:
- Olemmeko antaneet jokaiselle perheelle lapsesta positiivista palautetta päivittäin?
- Millaisia lasten kiinnostuksen kohteita ja aloitteita ryhmässämme olemme toteuttaneet?
- Miten olemme huomioineet lasten erilaiset tarpeet?
- Onko tuumaustauot toteutuneet vähintään 2 kertaa syksyllä ja keväällä.

Henkilöstö toimii sensitiivisesti ja havaitsee lasten aloitteet sekä vastaa niihin lasten osallisuutta ja toimijuutta tukevalla tavalla.

Sensitiivinen aikuinen katsoo ympäristöä lapsen näkökulmasta. Hän näkee merkityksellisinä lapsen omat mielipiteet, ajatukset, toiveet ja kiinnostuksen kohteet. Havaitsee milloin lapsi tarvitsee apua ja lohdutusta. Hän pysähtyy kuuntelemaan ja pyrkii ymmärtämään mitä lapsen tunteiden ja sanojen taakse kätkeytyy. Hän puhuu lämpimällä äänensävyllä viestien "minä olen tässä sinua varten".

AAMUKOHTAAMINEN

- pysähdymme ja kumarrumme lapsen tasolle, hymyilemme, tervehdimme nimellä, kyselemme kuulumisia
- huomioimme lapselle/huoltajille tärkeät rutiinit esim. vanhemman saatteleminen, vilkutus jne. ja annamme niille aikaa
- huomioimme lapsen tunnetilan; kevyt kosketus, jutustelu, "sylihetki"
- saattelemme lapsen ryhmään muiden luo ja tarvittaessa autamme etsimään mieluista puuhaa

Toimenpiteet:

- Jokainen varhaiskasvattaja sitoutuu lukemaan Mannerheimin lastensuojeluliiton julkaisun Mielenlukutaitoa! -opas turvallisen päiväkotiryhmän rakentamiseen. Julkaisun luettuaan jokainen täyttää varhaiskasvattajan itsearviointilomakkeen.
- Huoltajille tiedotetaan sähköisesti kehittämiskohteestamme "sensitiivisyys aamukohtaamisessa".
- Toteutamme lapsille tuumaustauot marraskuussa ja huoltajille kyselyt tammi-helmikuussa. Vastausten perusteella arvioimme onnistumistamme.

Kysymyksiä lapselle:

- onko sinusta kiva tulla päiväkotiin? Haluatko yleensä mennä heti leikkimään vai tulla hetkeksi aikuisen syliin?
- lisäksi lapsi voi halutessaan valita hymy-tai surunaamakortin. Millainen tunne sinulla on kun tulet päiväkotiin?

Kysymyksiä vanhemmille:

1. Huomioiko henkilökunta lapsellesi/perheellesi tärkeitä rutiineja aamukohtaamisessa?
2. Koetko, että lapsesi on tervetullut tullessaan päiväkotiin?
3. Onko jotakin muuta aamukohtaamiseen liittyvää, jonka haluat tuoda esille

Arviointi keväällä 2020:

- millaista palautetta olemme saaneet lapsilta ja vanhemmilta
- olemmeko muuttaneet toimintaamme palautteiden perusteella, jos ei niin miksi?

Laaja-alainen osaaminen Osallisuus ja vaikuttaminen

Tavoitteena on ryhmän yhteishengen luominen ja lujittaminen, sekä lapsen osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollistaminen. Meille on tärkeää lasten vuorovaikutus- ja kaveritaitojen kehittäminen

- Lapsilla on mahdollisuus osallistua ryhmän tai pienryhmän nimen valintaan.
- Havainnoimme lasten leikkiä ja sieltä saamme ideoita ja ajatuksia lapsia kiinnostavista asioista. Näistä muodostuu erilaisia teemoja ja projekteja joita työstimme yhdessä lasten kanssa.
- Lasten kanssa sovimme yhteiset toimintatavat, jotka edistävät päiväkotirauhaa.
- Lapsella on mahdollisuus tehdä valintoja itseään koskevissa asioissa esim. ruokailussa annoskoon valinta tai leikin valinta.

- Arviointi keväällä 2020:
 - Onko lapsilta kysytty ehdotuksia ryhmän tai pienryhmän nimeksi?
 - Millaisia teemoja tai projekteja olemme toteuttaneet ryhmässä?
 - Millaisia toimintatapoja lapset ovat ehdottaneet ryhmälle?
 - Mihin meidän ryhmässä lasten on ollut mahdollisuus vaikuttaa?

Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

Jokainen ryhmä toteuttaa kahden viikon ilmiöpohjaisen teeman ”Talvinen Helsinki” viikkojen 4-6 aikana.

- Lasten kanssa pohdimme ja suunnittelemme mitä ”Talvisessa Helsingissä” voidaan tehdä. Tartumme lasten ehdotuksiin ja laajennamme teema ilmiöpohjaiseksi kokonaisuudeksi.
- Ryhmät työskentelevät vähintään kaksi kertaa päiväkodin ulkopuolella hyödyntäen lähiympäristöä ja koko kaupunkia.
- Teemme ”Talvinen Helsinki” teeman näkyväksi dokumentoimalla (kuvat, videot, lasten tuotokset ja haastattelut).
- Lasten kokemuksia ”Talvinen Helsinki” teemasta kysellään talven tuumaustauossa.

- Arviointi 2020:
 - Olemmeko onnistuneet saavuttamaan ilmiöoppimisen idean ja miten?
 - Onko jokainen ryhmä työskennellyt kaksi kertaa päiväkodin ulkopuolella, missä ja miten?
 - Olemmeko vastanneet lasten välittömiin palautteisiin?

Oppimisen alueet

- **Minä ja meidän yhteisömme**
- **Tavoitteena on kaveritaitojen vahvistuminen**
 - Luomme yhteishenkeä ryhmän yhteisillä kokemuksilla
 - Kannustamme lapsia hyvään kaveruuteen
 - Pohdimme yhdessä lasten kanssa kaveruuteen liittyviä asioita eri näkökulmista esim. miten leikin kaverin kanssa, miten kuuntelen ja puhun hänelle, miten pyydän ja annan anteeksi.
 - Leikimme vuorovaikutus- ja draamaleikkejä lasten kanssa.
 - Käytämme erilaisia sosiaalisia taitoja edistäviä materiaaleja kuten Askeleittain, Huomaa hyvä, Hyveet elämässä ja Häijyherneitä ja lempeyslientä ohjelmat/materiaalit, Piki ja Molli-kirjat, tunnekortit, ym.
- Arviointi keväällä 2020:
- Miten olemme vahvistaneet ryhmässämme kaveritaitoja? Miten olemme onnistuneet?

Yhteistyö ja viestintä

- Huoltajat kertovat näkemyksistään ja mielipiteistään vasu-keskustelussa, vanhempainilloissa ja arjen kohtaamisissa.
- **Huoltajien osallisuus**
- Keväällä -19 lapset suunnittelivat ja tekivät kutsukirjeet, joissa toivotimme tervetulleeksi uudet lapset ja perheet. Kirjeissä mainitsimme tulevan tutustumisiltapäivän elo/syyskuussa
- Huoltajat voivat tulla seuraamaan ja osallistumaan päiväkodin toimintaan esim. oman ammatti osaamisensa kautta.
- Tiedotamme koteihin toiminnasta ja tapahtumista sähköpostitse tai tiedotteella joka on luettavissa ryhmän ilmoitustaululla.
- Osallistumme valtakunnalliseen isovanhempien päivään lokakuussa.

- **Arviointi keväällä 2020:**
- Millaisia huoltajilta saatuja ideoita olemme toteuttaneet?
- Olemmeko tarjonneet huoltajille mahdollisuutta osallistua päiväkodin toimintaan?
- Ovatko huoltajat osallistuneet toimintaan? Miten?

- **Monialainen yhteistyö**
- **Teemme yhteistyötä:**
- •Alueen erityislastentarhanopettaja ja ”suomi toisena kielenä”-opettaja käyvät koko päiväkodin asioissa tai vanhempien luvalla yksittäisen lapsen asioissa
- •Jakomäen ja Puistolän neuvolat ja terveysasemat
- •alueen koulujen yhteistyö esiopetuksen kanssa
- •kirjastopalvelut
- •leikkipuistot
- •seurakunta
- •Helsingin kulttuuritarjonta
- •eri oppilaitokset: Yliopisto, ammattikorkeakoulu ja ammatilliset oppilaistokset

Pedagoginen dokumentointi

- **Tavoitteena on tehdä näkyväksi lasten toimintaa ja oppimista päiväkodissa**
- Lapset ovat saaneet kertoa toiveistaan esim. tuumaustaukojen kautta.
- Lasten töitä on esillä päiväkodin tiloissa.
- Lasten piirustukset, tekstit ja muut tallenteet
- Lasten käyttämät kamerat, tabletit ja puhelimet. Lapset ottavat valokuvia esim. metsäretkellä, tekevät animaatioita ja dokumentoivat näin toimintaa ja oppimisympäristöä.
- ”Talvinen Helsinki” teeman dokumentointi.
- Arviointi keväällä 2020:
 - Mitä menetelmiä käyttäen olemme selvittäneet lasten toiveita ryhmässä?
 - Millä tavoin olemme tuoneet toiminnan näkyväksi huoltajille?